Moslim-spotten voor de sport

Patrick Loobuyck, Chams Eddine Zaougui & Guido Vanheeswijck

Als het over de islam gaat, gedragen sommige opiniemakers zich vreselijk, waarbij ze zich vooral niet laten hinderen door een gebrek aan kennis. Neem Patrick De Witte (DS 4 december). Hij is tot nader order bekend als (pdw), maar niet als religiewetenschapper. En dat blijkt ook uit zijn teksten. Zijn aanvallen op de islam, en bij uitbreiding op alles wat religie is, zijn erg giftig. Religie is goed georganiseerde angst en een manifeste ontkenning van de menselijke conditie, vindt hij. Iedereen is namelijk een klootzak. Hoeveel meer simplisme kunnen we verdragen? Dat er boeken vol geschreven zijn over het ontstaan van religies, over de diversiteit aan religieus bewustzijn, opvattingen en praktijken, dat ook binnen de islam en het christendom zelf een enorme diversiteit bestaat, dat binnen beide religies ook velen geweldloosheid propageren, het zal (pdw) allemaal worst wezen. We houden het bij één literatuurtip: lees eens enkele fragmenten uit de Pensées van Blaise Pascal (1623-1662) en je zult versteld staan hoezeer zijn religieuze bewustzijn hem de erg bescheiden menselijk conditie onder ogen doet zien, en hoe religie de existentiële angst 'om onbetekenend te zijn in het licht der eeuwigheid' niet zomaar onder de mat veegt.

De Witte vindt dat mensen die 'zich beroemen op hun religiositeit het verdienen om het voorwerp van aanhoudende spot en hoon te zijn'. En wie zich beledigd voelt, is volgens hem een idioot. Waarom? Omdat democratie, zoals hij dat begrijpt, je het recht geeft om je mening te uiten - lees: te beledigen. Dat is juist, alleen betekent dat niet dat we dat ook zo vaak mogelijk moeten doen, gewoon omdat het kan, voor de sport. Niet omdat je, zoals Voltaire in zijn tijd, de strijd aanbindt met de onfeilbaarheid en het absolutisme van een machtige Kerk. Nee, gewoon omdat je godsdienst achterlijk vindt en omdat gelovigen weerzin bij je opwekken. De tegenstelling tussen theocratie en een vrije democratie waarin religie voortdurend kop van Jut is, past enkel in een zwart-witsjabloon. Maar de realiteit verdraagt meer nuance.

Het stuk van (pdw) is niet origineel. Het sluit aan bij een islam-bashende visie die opgang heeft gemaakt en in bepaalde middens mainstream is geworden. En het moet gezegd, die visie is door anderen al intellectueel uitdagender verwoord. De klaagzang van (pdw) is weinig kritisch en zijn sensationele en simplistische uitspraken zijn moeilijk in overeenstemming te brengen met de realiteit. De echte wereld - niet die van YouTube of bepaalde media waar hij zich op baseert - is onoverzichtelijk, rommelig, tegenstrijdig en uiterst complex. Dat de internationale media op sommige momenten barsten van de berichten over bloederige bomaanslagen en ijzingwekkende onthoofdingen, is een

onbetrouwbare leidraad als het erom gaat de islam te 'begrijpen', laat staan hem in het geheel te veroordelen.

Om zichzelf af te schermen voor mogelijke kritieken, waarschuwt (pdw): 'Kom alstublieft niet aanzetten met “u scheert alle moslims over dezelfde kam, slechts een heel klein percentage zijn gevaarlijke fundamentalisten., Dat is hetzelfde als tegen een patiënt zeggen: uw kanker is maar een béétje uitgezaaid.' Dat is een merkwaardige en volkomen inconsistente uitspraak. Geen redelijke mens zal ontkennen dat religieus geweld ernstig en misdadig is. Maar mogen we daarom extrapoleren? Mogen we - om de metafoor van (pdw) te lenen - zomaar veronderstellen dat als een persoon kanker heeft, iedereen kanker heeft? Daar zit het probleem, niet in de onlogische vergelijking die (pdw) maakt met een half zieke kankerpatiënt of een half zwangere vrouw. Religieus geweld kan niet gebagatelliseerd worden, maar dat geldt voor alle vormen van geweld. Net als kanker moet geweld, religieus en niet-religieus, worden bestreden en vermeden. Daar gaat het om.

Het stuk van (pdw) is echter wel origineel in zijn analyse waarom links-progressieven de islam minder kritisch bejegenen dan bijvoorbeeld het katholicisme. Dat zou te maken hebben met het feit dat 'moslims de neiging hebben zichzelf op te blazen in uw onmiddellijke nabijheid'. De analyse dat links te lang heeft gezwegen over de problemen van de multiculturele samenleving is intussen overbekend. Maar dat het zogenaamde 'kamikazegedrag' van moslims daarvoor de reden zou zijn, is nieuw. Wij dachten dat het eerder te maken had met een geloof in diversiteit en wereldburgerschap, met de hete adem van extreemrechtse partijen, met de vrees om het progressieve electoraat niet tegen de borst te stuiten, met de idee dat we solidair moeten zijn met de immigranten, met de vrees om niet te stigmatiseren en met de idee dat we respect moeten hebben voor andere culturen. Hoe misplaatst, naïef of terzake die ideeën geweest zijn, daar kunnen inderdaad interessante discussies over worden opgezet. Maar dan het best zonder (pdw), want volgens hem heeft het gewoon te maken met de vrees om door een slagersmes onthoofd te worden.

Daarmee willen we niet ontkennen dat er binnen de islam mensen zijn die angstaanjagende bedreigingen sturen (denk aan de bedreigingen die Etienne Vermeersch, Ayaan Hirsi Ali en Paul Cliteur ontvingen), en dat een dergelijke manier van doen niet sterk genoeg veroordeeld kan worden. Maar dat als een reden naar voren schuiven voor het 'zwijgen van links' inzake islam en multiculturalisme getuigt toch wel van een bijzonder talent voor humor.

Prof. Patrick Loobuyck,

Chams Eddine Zaougui, arabist en filosoof.

Prof. Guido Vanheeswijck, filosoof en voorzitter van het Centrum Pieter Gillis.

Dit stuk verscheen eerder in De Standaard

Terug naar overzicht